

України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_153 (дата звернення: 13.11.2022)

4. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів (Протокол I), від 8 червня 1977 року (укр/рос) : Протокол; ООН від 08.06.1977 // База даних «Законодавство України»/ Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/go/995_199 (дата звернення: 12.11.2022)

5. Грушко М. В. Міжнародне гуманітарне право : навчально-методичний посібник / за ред. завідувача кафедри міжнародного та європейського права, професора О. В. Бігняка. – Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. – 136 с.

Науковий керівник: Канєнберг-Сандул Оксана Костянтинівна к.ю.н., доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».

Лисенко Ангеліна Володимирівна

здобувачка вищої освіти факультету адвокатури

та антикорупційної діяльності

Національного університету «Одеська юридична академія»

ПРОБЛЕМА ЕФЕКТИВНОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ МИРОТВОРЧИХ МІСІЙ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ВІЙНИ В УКРАЇНІ

24 лютого 2022 року Російська Федерація здійснила відкритий воєнний напад на Україну, тим самим не тільки зробила неможливим безпечне існування та життєдіяльність українців, а і поставила під серйозну небезпеку весь світ. У зв'язку з цим, як ніколи актуальним є питання способів та можливостей запобігання і протидії військовим конфліктам, одним з яких виступає миротворча діяльність.

Під миротворчими силами розуміють військовий контингент країн-членів ООН, виділені за її Статутом з метою запобігання або ліквідації загрози

миру і безпеки шляхом спільних примусових дій, якщо заходи економічного і політичного характеру виявляться або виявилися недостатніми [1].

Виділяють миротворчі місії чотирьох типів:

- моніторингові місії
- традиційні місії
- багатовимірні місії
- місії з примусу

Для прийняття рішення про розгортання нової операції з підтримання миру Організація Об'єднаних Націй проходить наступні обов'язкові процедурні стадії.

1. Проводиться серія початкових консультацій з усіма зацікавленими сторонами для вибору найбільш ефективних заходів реагування.

2. Надається технічна оцінка місцевості. Для цього Секретаріат направляє місію технічної оцінки на територію, де передбачається розгортання операції ООН. Місія готує висновки і рекомендації де представляє можливі варіанти для розгортання миротворчої операції з урахуванням її масштабів, ресурсів і рівня необхідного фінансування.

3. Отримання резолюція Ради Безпеки. Якщо Рада Безпеки приходить до висновку, що розгортання миротворчої операції ООН є найбільш адекватним заходом із підтримання миру, вона офіційно санкціонує її проведення, приймаючи відповідну резолюцію.

4. Призначення старших посадових осіб.

5. Планування операції.

6. Розгортання операції. Операція починається із висування передової групи для організації штаб-квартири місії і поступово розширюється, охоплюючи всі компоненти і регіони, передбачені мандатом ООН.

7. Набір персонального складу миротворців.

8. Підготовка доповідей для Ради Безпеки. Цей етап починається вже після розгортання нової миротворчої операції і триває до тих пір, поки існує обґрунтована необхідність застосування миротворчих сил ООН [2].

На сьогодні у миротворчих операціях ООН беруть участь представники 124 держав світу. Починаючи з 1992 року в військових операціях ООН взяло участь 44 тисячі українських військовослужбовців.

Миротворча діяльність ООН має добродійну мету і за десятки років свого існування допомогла вирішити чимало військових конфліктів. Але, враховуючи те, що зараз в Європі відбувається наймасштабніший військовий конфлікт 21 століття, який вже забрав і продовжує забирати життя десятків тисяч людей, а миротворців ООН на українській землі немає – можна зробити висновок, що покладати великі надії на миротворчі місії не можна, адже вони не завжди є дієвими.

Також потрібно розуміти: якщо держава-агресор вирішила здійснити військових напад і при цьому чітко усвідомлює, що своїми діями ставить під загрозу життя мільйонів людей, фактично самостійно «вбиває» свою економіку, погіршує або навіть повністю знищує шанси населення на нормальний рівень життя, втрачає свою репутацію у світовому просторі і тим самим ізолює себе від прогресивного і цивілізованого світу – вірогідність того, що миротворчі місії зможуть домовитись з верхівкою цієї країни та переконати відмовитись від своїх намірів і планів - низька.

Враховуючи вищезазначене, хочемо запропонувати наступні два варіанти розвитку дій, які є більш радикальними і кардинальними, але при цьому і значно ефективнішими для нашої держави. Перший полягає в тому, що Україна вступає в Північноатлантичний альянс, тим самим, у випадку військової агресії в її бік, автоматично отримує воєнну підтримку країн-членів НАТО. Але, враховуючи те, що процедура вступу є досить довготривалою і, якщо казати прямо, не всі країни-члени блоку підтримують ідею вступу України до Альянсу, пропонуємо другий варіант. Україна відмовляється від ідеї членства в НАТО і стає засновницею нового військово-політичного союзу. Одним з обов'язків держав, що вступили в цей союз буде створення спеціальних військ, у кількості не менш, ніж 30% від армії країни, які у випадку збройного конфлікту будуть зобов'язані воювати на боці держави-

учасниці альянсу, якщо вона звертається за допомогою. Також необхідно передбачити так званий «лендліз» між державами, але не внайми, а безоплатно. У кількості також не менш ніж 30% від загального обсягу боєприпасів, техніки, продовольства і стратегічної сировини, якими володіють країни.

Особливістю і головною відмінністю таких спеціальних військ від звичайної армії країни є те, що вони регулярно будуть відправлятися на воєнні навчання у дружні за союзом країни, щоб чітко знати обсяг і якість озброєння їх армій, ступінь військової підготовки солдатів з якими доведеться воювати пліч-о-пліч, оволоділи їх мовою, добре орієнтувалися на місцевості і знали особливості клімату, ландшафту та рельєфу держави на території якої у разі конфлікту будуть відбуватися військові дії.

Підсумовуючи, хочемо зазначити: внесок миротворців у безпеку світу справді є дуже потужним, але потрібно розуміти, що тих, хто прагне воювати, мир не цікавить і потрібні більш радикальні, рішучі та сміливі кроки. Як би парадоксально це не звучало, але інколи мир треба відвоювати та відстояти, і найефективніший спосіб - зробити це разом, об'єднаними силами.

Джерела:

1. Миротворчі сили ООН. URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Миротворчі_сили_ООН
2. Правове регулювання миротворчих операцій ООН. URL: http://www.nbuv.gov.ua/index.php?option=com_content&view=article&id=3719:pravove-regulyuvannya-mirotvorchikh-operatsij-oon-terra-incognita&catid=8&Itemid=350

Науковий керівник: Мануїлова Катерина Вікторівна к.ю.н., доцент, доцент кафедри міжнародного та європейського права Національного університету «Одеська юридична академія».